

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előzetes árak: Helyben és postán küldve. Egy évre... 10 frt-kr.

Hirdetési díj: Négy hasznos példányt... Hirdetési díj... 10 frt-kr.

Debreczen, okt. 7.

Tisza nagyváradi beszédében nagy büszkén hivatkozott azokra az eredményekre, a melyeket az ország pénzügyei...

Nem arról szól az ének, vajjon a jövő évre szóló költségvetés, vagy plusszal fog-e záródni, (mert hisz mindenki tudja, ha az egyensúlyt sikerült volna az idén helyreállítani, ugy ezt Tisza, kinek ugy látszik a szerénység nem a legerősebb oldala, de hogy hagyta volna ki berzéből!) hanem az a kérdés, jelentékeny, vagy kicsiny lesz-e a hiány?

Kolozsvárról az a hír érkezik, hogy ott igen erős társadalmi mozgalom indult meg a Magyarországgal fennálló unió ellen.

A dolognak nagyobb politikai fontosságát alig lehet tulajdonítani, annyiból legalább nem, hogy czélarásvetési eredménye nem lehet. Hanem szerfelett jellemző a mozgalom azért, mert éle a kormány ellen irányul és annak a visszahatásait tekintendők, a mit az utolsó évtizedben a kormány mivelt, miknek a legkárosabb következményei épen Erdélyben érezhetők, hol az ország gazdaságilag oly nagyon súlydelt, hogy immár csordultig telt a pohár.

A mozgalomnak bizonyos komikus... A „DEBRECZENI” TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAPJA

színezetet ad az, hogy a képviselők a legnagyobb hűvel, és pedig kormánypárti képviselők. Erdély szolgáltatója a legmamelukabb képviselőket. — Hogy történhetik hát, hogy ők részesei ilyen mozgalmoknak? Ez a reactio hatása. Apró lokális érdekek révén jutnak a képviselők legnagyobb részét mandátumaikhoz. Lokális érdekek készítik az unió ellen való mozgalmat is. És most az egyszer az apró helyett egy nagyobb lokális érdeke kell talán kapaszkodniok a tisztelt mameluk uraknak? Ugy látszik, bomlik a kéve. A generális már nem tartja a sereget össze. Hát most már a másik hatalomhoz huznak, a lokális érdekek hatalmához.

Mig mi a muszkától tartunk, addig Európa Amerikától kezd rémüldözni. Az amerikai vámszövetség a neve annak az iszonyu hatalomnak, mely Európának a gazdaságát ugy fenyegeti, hogy a legkomolyabban foglalkoznak vele a nemzetgazdászok.

Észak-Amerika arra kívánja indítani a többi amerikai államokat, hogy együttesen és szolidárisan védelmezzék belföldi termelésüket az európai verseny ellen. — Amerika ma már képesnek érzi magát mindennel ellátni földjének népeit. Kulturája tropikai bujassággal fejlődött. A mire más népeknek eszedérek kellettek, azt elérte Amerika egy század alatt. Észak-Amerika azon az uton van, hogy legyőzze a régi világrész legelső kereskedő népeit. Gazdagsága mesés. E gazdagság nem csak abban nyilvánul, hogy a Mackay-ak, Gould-ok, Vanderbilt-ek minden eddig létezőt felülmúló magánvagyonokat gyűjtöttek össze. Nem csak az egyesek dús gazdagok, hanem gazdag a nép és az állam. Mig Európát enerválja a katonai uralom, mig a leghatalmasabb államok eladósodnak és a népeket teljesen elviselhetlenné váló mérvben megröjksz adóterhekkel, addig Észak-Amerika nem tud hová lenni túltömött állampénztáraitól és kormányának az okoz leg több gondot, hogy mikép szállítsa le fölös bevételeit.

És az a földrészt most kongresszuson dolgozza ki programját, hogy mikép győzzön le bennünket, és hogy legyőz bennünket, a felől Európában sem kételkedik senki.

Pantheon gyanánt Anglia elhunyt nagy embereinek. Meghatottan állottam meg a halhatlan emlékü férfiak hamvai felett, melyek egymás mellé elhelyezve, földszinti területben pihenik almukat, egy odafektetett négyszögű márványlapra lévén az illetők nevei bevéve, a falakon pedig dícsőítő mondatok hirdetik a halás utókor elismerését. Királyok, kiváló tudósok, költők, könyvtörök, színművészek, építészek, szobrászok, képzőművészek, szóval mindazok, kik a szépeknek, jónak s nemesnek Angolországban hirdetői és tényezői voltak, mint nagyok, köztársaságba együtt fejtalálhatók. Engem leginkább Lord Chatam, Pitt Canning Newton, Sakespeare, Nelson emléktáblái érdekeltek, de legjobban érdekelt Miltoné, már csak azért is, mert a megvakult nagy költő saját leányának tollába mondva örökölté meg „Elveszett paradicsom” című művét az eposzát. Ájtatos szívvel állottam meg nyugodt helye felett, eszembe jutván, hogy Milton halála után is üldözete balsorsa, amennyiben ő mint Cromwell párti nem sokkal a restauratio után elhalván, több ideig nem tartott érdemesnek II-ik Károly király alatt arra, hogy hamvai a Westminsterbe bejuttassanak. A dolgok ilyen helyzetében egyszer név nélkül (a közhit szerint Dreythól) következő latin vers jött forgalomba: Augusti Regum cineres sanctaeque favillae I. Parcite, quod vestris infensum Regibus sum, Sedibus inferni nomen, liceat quae supremis Funeribus finire odia, et mors eruat iram. Rege sub Augusto fas sit laudare Catonem.

Mi lesz ebből? Az, hogy nem muszka háboruk, nem nemzetek harcrai fognak Európa sorsa felett dönteni, hanem a gazdasági forradalom, mely felé elkerülhetlenül haladunk, mely alapjaiban fogja felforgatni a jelenlegi államformációkat.

Belföldi hírek. A monori zászlókérdés. Mint írják, a képviselőház október 12-iki ülésén mindjárt interpelláció fog intézteni a miniszterelnökhöz a monori zászló-ügyben. — Ezzel azonban a kérdés még nem tánik le a napirendről. Ugy beszélnek ugyanis, hogy a monori választók ez ügyet az országgyűléshez intézendő kérvény tárgyává akarják tenni, ugr, hogy a fekete sárka zászló kísértete jó sokáig fogja háborgatni a miniszterek álmaikat. — A képviselőház a jegyzőkönyvben egy helyen, Tibád Antalnak államtitkárrá történt kinevezetése folytán megüresedvén, a ház azt mindjárt az új ülészek elején be fogja tölteni. Mint a „P. H.” írja, b. Rosner Ervin fog erre a tisztre megválasztatni. — A deficit. Az 1890. évi költségvetést Wekerle pénzügyminiszter e hó 15-én fogja a képviselőház elé terjeszteni. — Megirtuk volt már, hogy a költségvetés három millió hiánnyal fog zárulni, ez az összeg azonban — mint már kormánypárti körökben sem titkolják, póthitelekkel körülbelül 5 millióra fog emelkedni. Wekerle — hir szeriut — ezt a várhatónál sokkal rosszabb mérleget azzal fogja igazolni, hogy az összes bevételi tételek minimalisan irányoztattak elő s hogy annak idején a zárszámadások az előirányzat teljes realitását fogják igazolni. Az aradivertanuk emlékére Budapest a Ferenczyek templomában tartott gyász isteni tisztelet. Szilvinyi Géza vezérkari első osztályú százados Párisba és Brüsszelbe katonai attachénak neveztetett ki, Bach Ede vezérőrnagy helyébe. — Gosztonyi Sándor, orsz. gyűl. képviselő vasárnap tartotta beszámoló beszédét Hódmező-Vásárhelyen.

Külföldi hírek. Bismarck beszéde. Páris, október 6. A Reutter újságosság jelentése. A Journal de Debats berlini távirata szerint Bismarck herczeg Hamburgban a következő szavakat intézte a faiparosok kongresszusának elnökéhez: „A külügyi viszonyok oly annyira bekés jellegettek, hogy önök aggodalom nélkül hozzáláthatnak munkáikhoz. Ez nem mindig volt így. Volt idő és pedig még nem régen, mikor Angolország még tétovázott, vajjon a megvadult bika, vagy a hizott, emésztéssel foglalkozó marha szerepét játsza-e. Ma már elhatározásra jutott és én keszeskedhetem önöknek, hogy a béke biztosítva van.” — Natália királyné és fia. Belgrád, okt. 6. Natália királyné találkozásának kérdése fiával Sándor királlyal, még nincs eldöntve. A kormány még mindig semleges álláspontot foglal el. Nem lehetetlen, hogy a kérdés a szkupstina megnyitására még nem lesz elintézve. Ez esetben bizonyos, hogy indíványt fognak a szkupstina elé terjeszteni, hogy Natália anyakirályné és Sándor király

(Királyok felséges porai és szentséges hamvai! Nézzétek el, hogy a ti nyughelyetekbe egy, a királyoknak hajdan bosszuságot okozott név bevitetik és legyen szabad a végkímálással abbahagyni a gyűlölködések. A halál felejttesse el a haragot. A királyi felség uralkodása alatt bántódás nélkül lehessen dicserni Katót.)

Alig hogy a forgalomba jött ezen vers hire II-ik Károly angol királynak fülebe eljutott ó azonnal kiadta az engedélyt Milton hamvainak a Westminsterbe leendő elhelyezése iránt. Megnéztem az Oxford strit és Regent strit utcákat is, mint leg hosszabb és legszebb utcáit Londonnak. Megnéztem a Satiben (belváros) a Lombard strit utcában elterülő száz meg száz bankok helyiségeit is s az itt nyitva levő kirakatokban nagy terjedelmű találgatások mindenféle országban vert arany és ezüst pénzek nagy sokaságát s azon eléggé bámulni nem tudtam.

A mi a Londonban közeledési biztonságot illeti, igaz, hogy Londonban létem alatt is hallottam, azóta pedig olvastam is, hogy vannak oly félrebeszések és városrészek London városának, a melyek csirkefogók és zsebmeteszőknek szolgálnak buvá helyeikül, s melyekben fényes nappal is történnek számos rendőri kihágások. De azon sűrűbb forgalmi helyeken, hol a nagy világ sűrű-forog, általában véve, egészen bátoraság a közeledés, mert ha elvétve történnek is valamely rendőri kihágás,

egy-máshoz való viszonya szabályoztassék. A kormány az ily indítványhoz bizonyára hozzá fog járulni. — A francia pót-választások. Páris, okt. 6. A pót-választásokat ma ejtették meg Párisban. A választások eredménye a következő: Huszonkét kerületben a köztársaságiak győztek, a többiekben a boulangisták, köztük: Naquet, Mermeix, Roche, Laisant, Marius, Martin, Laur és Bondeau. A nyugalmat és csendet sehol sem zavarták meg. Távirati jelentések szerint a vidéken mindenütt nagyban győztek a republikánusok. — Páris, október 7. A belügyminiszterium által kiadott hivatalos statisztikai jelentés szerint a tegnapi szűkebb választások eredménye 12 kerület kivételével — ismeretes. Összesen 194 republikánust és 45 ellenzéki választottak meg. Az új kamara 362 republikánusból és 205 ellenzékből fog állani; a 362 republikánus megosztja 236 mérsékeltre és 126 radikálisra, a 205 ellenzéki pedig 100 royalistára, 58 bonnapártistára és 47 boulangistára. — A orosz czár berlini utazása napról-napra valószínűbbé válik; az utazás napja ugyan még ma is bizonytalan, a mi a czári utazások természetéhez tartozik, de ma már azt jelentik Pétervárról, hogy a czár hivatalos kiserete onnan elutazott Berlinbe, így tehát biztosra lehet venni, hogy a legközelebbi napokban a czár csakugyan eleget tesz régi kötelezettségének a német császári udvarnál.

Beszámoló beszédek.

Irányi Dániel, a függetlenségi és 48-as párt vezére, Békés város orsz. képviselője, okt. hó 6-án tartotta beszámoló beszédét választói előtt.

Irányi mindenekelőtt a mult ülészek alatt történeteket mondotta el, megemlékezvén a re-ale-megváltásról, az illetékszábsági hivatalok s adófelügyelőségek egyesítéséről stb. Hosszasabban foglalkozott azzal a szivós küzdelemmel, amelyet az ellenzék, első sorban a függetlenségi és 48-as párt a véderő törvény, főképp annak 14. és 25. §-ai ellen folytatott. Ennek kapcsán kifejté, hogy önálló magyar hadsereg nélkül alkotmányos életünk csak fikció.

A hatalmas véderő vitának — ugymond — mégis meg volt az a hatása, hogy a Tiszakormány alatt megroppant a talaj. Hogy népszerűtlenségét némileg ellensúlyozza, kénytelen volt új erőket, új minisztereket vonni a kormányba. E megújított miniszteriumtól azonban szintén nem sok jót várhat az ország. Hiszen legelső sorban a közigazgatás államostását tűzte ki feladatául. Ez pedig egyértelmű a megyei önkormányzat eltörlésével. Annak az önkormányzatnak, mely haszán alkotmányát az önkényuralom ellen annyiszor megvédelmezte. S sajátságos, hogy a mérsékelt ellenzék egynemely töredéke, talán éppen e kérdés felmerüléseből, a kormányban egyesülni szeretne; legalább az erre czélzó törekvések jelenségei mutatkoznak. Áttért még a pénzügyi kérdésre is. A kormány váltig ígérteti, hogy a deficitet elfogja tüntetni. Ez ígéretet azonban a béke megóvásához köti. Csakhogy

vagy vétség az utcákon; a minden léptenyomon található constabler megérintvén jelvényével, a kezében tartott és félméterrel valamivel rövidebb fekete színű pálczikájával az illetőnek vállát, e tényből ennek észlelni kellett azt, hogy ő mint letartóztatott egyén a vizsgálóbíróhoz menendő és kihallgatására után, a reá törvény által megszabott büntetést vétségének kisebb nagyobb mértékéhez képest elviselnie köteles. Egyebekben pedig Angliában, mint szabad országban, a népek minden rétegében elléven a szabadságszeretet és törvény iránti tisztelet terjedve, általában véve (kivételek itt is vannak, mert hiszen az angol is csak ember) egymás irányában kölcsönös előzékenységgel és figyelemmel viseltetnek az emberek.

Szóllani kívánok pár szót az angol kosztrolis is. Általában véve az angol ember el legjobban a föld keresésén. (Ösmeretes dolog, miszerint egy angol-spanyol háború idején, az angol hadvezér, az útközét megkezdése előtt, a szemben álló spanyol csapatok ellen, egyebek között eme szavakkal is buzdította katonáit: Hát ti jól táplálkoztok, mindennap marhahúst élveztök angolok meghátrálnátok ama zöldészen tengődő és krumplit zabáló népség előtt? Tehát mint említet, az angol nép jól él, s erről saját tapasztalatomból győződtem meg. A berlini silyngy kosztrolis fanyalgyva ettem, az angol-főzte ételek szerfelett jól ízlettek. Kenyere is oly jó az angolnak, hogy a debreczeni, komáromi, kolozsvári és nagy-kansági kenyérsütő asszonyok engedelmével legyen

regléd-utca. a következő kltünő téll gyminat: legjobb faj BARHENTEK, POKRÓCZOK, RITÓK; NOK. KÖZÖK. ÖRUHÁK, NKA, K. PLYEM. ÖNLEGESSÉGEK. RDETMÉNY. miszerint Debrecen... 10 órákor tar... 1889. október 3. osi tanács. nény. és 1889 bky. a hortobágyi le... 1889. október 3. tanács.

ez a fegyveres béke majdnem olyan terheket ró a nemzetre, mint egy hadjárat. A katonai körök újabb meg újabb pénzügyi áldozatokat követelnek a nemzettől. A hadsereg háttérbe szorít mindent, felemeszi összes erőforrásainkat. Ily válságos körülmények közt tehát épenséggel nem táplálhatunk valami vérmes reményeket a pénzügyi kibontakozáshoz.

Irányi szónoki hévvel elmondott beszédét zajos helyesléssel fogadta a nagyszámú választópolgárság.

A beszámoló után sikerült lakoma volt, amelyen számos felkészítőt mondatott.

Ezenkívül a városi bérház villanyvilágított termében Irányi tisztelőre dalszavakkal egybekötött táncszertel, is rendezte, mely igen szépen sikerült.

II. Apponyi Albert gróf, a mérsékelt ellenzék vezére, ugyancsak okt. 6-án tartotta beszámoló beszédét jászberényi választói előtt. A nagyszabású beszéd lényeges tartalma a következő:

Ennek az ülésnek kimagasló eseménye, a mostani megváltozott politikai helyzetnek előkészítője, a nagy véderővita volt. Ennek a vitának dicsőségesebb emléke az ellenzéknek nincs. Annál a javaslatnál pedig, melyet a kormány terjesztett elő, sőtettebb szegyenfolt a jelenlegi kormányzat történelmének lapjain nem található.

Gyermekes fellegásra, vagy gyenge idegrendszerre számít az a kísérlet, mely oda irányul, hogy az ellenzék dicsőségét a mult téli hadjáratában előfordult zavargások miatt kibebiztossítsa és mely ez által a figyelmet elakarja terelni attól, ami tulajdonképen és egyedül a főkérdés, hogy t. i. azon vita tárgyára nézve kinek volt igaz: a kormánynak-e vagy az ellenzéknek?

Mi ennek a harcznak sikerével és eredményével meglehetünk elégedve. Ma remélhetjük, hogy az intéző köröknek belátása folytán, akik érezték azt, hogy nem jó a magyar nemzeti önértéket — meg a Tisza-regime tizenötödik évében sem — végig felláztatni, remélhetjük — mondom — hogy ezen köröknek a mi parlamenti hadjáratunk által felebrészett belátása folytán a 25. szakasz, mely elég baj, hogy megszavaztatott, gyakorlatilag sokat fog előlöl veszteni.

Mondhatjuk, hogy ez a vita tisztító vihar gyanánt zúgott végig hazánk korhadó politikai életén. (Élénk helyeslés.) Az igaz, hogy a miniszterelnök ur megmaradt a hatalom polczán, megmaradt a kormánynak élén. De kénytelen volt a közvéleménynek reá és pártjára nehezédő sulya és saját pártjának reá gyakorolt erkölcsi kényszere folytán több egyes tárczának élére oly férfiakat állítani, akiknek részint politikai multja, részint jelenleg kifejtett nézetei és programjuk ellenében áll azon politikával, melyet a miniszterelnök ur tizenöt évén át követelt — és sok tekintetben rendszerváltoztatást ígér.

Es én t. választó közönség, nem habozom kimondani, hogy a férfiak belépését tevédesnek, amár mindenestre jóhiszemű tevédesnek tartom.

Bennem erős a hit, hogy csak a jelenlegi rendszernek teljes összerokadása és az azt képviselő férfiak, kinek nevével az össze van fűzve, a hatalomtól eltávolítása által következhetik be az egészséges és teljesen kielégítő állapot. (Hosszan tartó zajos helyeslés. Igaz! Ugy van!)

T. választó közönség! A kormány kebelében küzd az a szellem, mely mitsem gyűlöl inkább, mint a világosan körülírt jogot, a praecis jogszabályt, a határozott biztosítóko-

kat: mit sem kedvel jobban, mint a személyi uralmat, az önkényt és mondjuk egy szóval: a korteskedést.

Azok között a reformok között, melyek napirendre hozattak, egy van, mely a közügyemet, még pedig méltán, mindenekelőtt és mindenekelőtt magára vonja és ez a közigazgatási reform eszméje, hogy egy nem egészen szabatos, de általánosan használt kifejezéssel eljék: az állami közigazgatás behozatalának kérdése.

Méltóztatnak tudni évek óta az én nézetemet erről a kérdésről, méltóztatnak tudni, hogy én a hazai közélet egészségessé tételét, a politikai szabadság biztosításainak megerősítését az egységes állami szellemnek kifejezését, a nemzetnek minden kül- és belveszelelem elleni biztosítását nem tudom képzelní ezen reformnak keresztülvitele nélkül.

Ebből folyólag rosszul ismerne engem az aki azt képzelné, hogy én ezen reformot, ha bármely oldalról indítványoztatik, ha helyes alakban és minden biztosítéktől környezve, a mely szükséges, indítványoztatik, hogy én ezen reformot ellenem, hogy én ezzel szemben más, mint támogató álláspontot elfoglalni képes volnék.

Valójában t. választóközönség! nem nagy mesterség sokáig a hatalom polczán maradni, hogy ha az ember állását semmiféle elvhez, semmiféle meggyőződéshez nem köti; hanem egymásután mindenféle politikai irányt képviselni hajlandó.

Ugyanaz a nagy elv, a mely a büntető jog terén abban nyilvánul, hogy a vétkeket el kell venni büntetését, még akkor is, ha ezen büntetés által az okozott kár helyre nem hozható; ugyan az az elv, mely azt teszi, hogy az a mag, mely rossz talajra esik, nem képes csirát hajtani; ugyan az az elv, mely azt teszi, hogy aki tékozol, hogy aki hanyag, hogy aki korhely, az elpusztul; ugyan az az elv követeli azt is, hogy azok az államférfiak, kik politikai hibákat követnek el, ezen hibáinak következményeit is tartoznak viselni. (Hosszantartó zajos helyeslés.) Vegyük ki a felelősség elvét a politikai életből és a nemzeteknek nincs többé semmi biztosítékuk a kontárok kísérletei, vagy a zsarnokok bünei ellenében. — (Hosszan tartó zajos tetszés.)

Vajjon a lélektan szabályai szerint a parlamenti tárgyalásoknak nyugodt lefolyását előmozdítanák-e azon kormánypartí urak az által, hogy már előre az ellenzéknek öklöt mutogatnak. (Élénk derültetés.) Az ellenzék a maga kötelességét nagyon jól ismeri; tudja azokat a formákat is, melyek közt ezen kötelességet teljesítenie kell; ismeri azokat anélkül, hogy e tekintetben akár oktatásra, akár fenyegetésre, akár bármily néven nevezendő utmutatásra a másik oldal részéről rászorult volna. (Zajos tetszés.)

Reformok ígértetnek a belügyek terén. De csupán a belügyi reformokkal a nemzet jelenlegi állapotának sérelmeit orvosolni nem lehet. Nagyobb erély, nagyobb önérték kell a nemzet képviseltetésében kifele. (Élénk helyeslés.)

Nagyobb erély kell a nemzet jogainak, a nemzet elévülhetetlen követelményeinek érvényesítésében a közös ügyek terén és különösen katonai politikában. (Szűnni nem akaró viharos éljenzés.)

A nagy hatást keltett beszéd után déli 1 órákor a kaszinó új helyiségeiben fényes lakoma volt, melyen számosan éltettek Apponyit, ki képviselőtársaisal az esti vonattal visszatért a fővárosba.

mondva, nem hiszem, hogy a földkerekségen oly józú kényeret tudnának állítani, mint Londonban. Porter sörre pedig, minden bajor, bécsi, kóbányai és pilseni sörnek élébe vág.

Erinttettem fentebb, hogy a Trafalgar Street nevű utcában levő szállóban voltam Londonban elhelyezkedve. Alig néhány lépésre volt e szállótól a Trafalgar Square térség pompásan emelt emlékszóbra Nelsonnak. Többször eljártam ide, s Londonban időzsem utolsó napján holdvilág estén utóljára megjelentem itten mely elmékedésbe bocsátkozva Nelson nagysága és dicsősége felől. De hát ki az a Nelson? Volt ő nagyhíru tengernagya Angliának, a jelen század elején. Már a mult század végén, a bukri nál (Egyiptomnál tengeri vívők) tönkre verte volt és megsemmisítette a francia flottát. Majd 1805-ik évben, mig Napoleon francia császár, szárazföldi győzedelmei által, Európában pedig az egyesült ausztriai és orosz hadsereg támasztásával át a napoleon császár hadi szerencséjét.

Nem lesz érdektelen kissé bővebben érinteni e tárgyat, Napoleon császárnak az ő ellenében folytonosan veszélyes irányu politikájáról meggyőződve Anglia, annál fogva azon időben, mindig ellenezes hadi lábon állott Franciaországgal. És minthogy Anglia szárazföldi hadierővel nem ártatható Napoleon császárnak, de első tengeri hatalmasság volt, tehát oda törekedett, hogy Franciaországnak tengeri hadseregét gyengítse. Ily elvűl vezéreltetve, 1805-ik évben az angol kormány utasítást adott Nelson tengernagynak, — rendelkezésére tekintélyes hadi hajórajt adott, hogy a és francia-spanyol egyesült hadi hajóereget fel-

keresvén a földközi tengeren, azzal bánjon el.

Ez utasításhoz képest, Nelson az Abukir hadserege felől világhírnek örvendő tengernagy megjelenése a földközi tengeren kemhaji által a felől értesült, hogy a francia-spanyol egyesült flotta — nem sok elővigyázattal Trafalgar körül horgonyoz, nem is gyanítva a bekövetkező veszélyt. E hír hallatára azonnal elhatározta Nelson a támadó lépést. A szigorú fegyelmet tartó, hivatalos teendőben tréfiát nem ösmelő, hadi szerencsés ismeretes Nelson katonai imádásig tisztelő és szeretvén, tudta Nelson, hogy kiadandó rendeletei pontosan fognak teljesítenni, saját hadnépének edzett bátorságára és lelkesedésére biztosan számíthat, arról pedig, hogy az ellenséges hadi hajóraj az ő hatalmi köréből el ne ilanlasson, saját hadi hajói csoportjából kizemelt és szétküldött hajói által gondoskodott.

Tehát intézkedett, s a harci induló megkezdődött. Már a szemhatáron fekete pontokként feltűnedeztek az ellenséges hadihajók. Ekkor Nelson megálljt vezényelt. — S a többi hajón levőknek is szemelattára Nelson az admirálisai hajó fedélzetén eső főhelyre egybegyűjtve a hajó népséget ő maga tenger-nagyi házköztetésben megjelentvén, megállított és tabornok, kalpagát fejezől levezén azt honalja alá illeszté, majd égre emelt fóvel kulcsolt kezekkel imigy imádkozott:

„A nagy isten, kit végtelen jószágáért imádkozok, adjon hazám ellenségein diadalmat Nagy-Britannia lobogójának! Soha se mocsokoltassék az be, az által, hogy ellenség kezebe jutott legyen! Világnakura, bölcs teremtetője! Segíts most is győzelemre bennünket, kik Anglia érdekét szolgáljuk és annak

HELYI HIREK.

* Népesedés. Szept. hó 29-től okt. hó 5-ig született városunkban: I. Református: törvényes 17 fiú, 12 leány, — törvénytelen 2 fiú, 3 leány, együtt: 34. Halvasztultelt 2 fiú, 3 leány, — együtt 5. Egybekelt, 5 pár. — II. Evangélikus: 1 törvényes leány Egybekelt 1 pár. III. Róm. k. a. t. h. ó. l. k. u. s: törvényes 7 leány, — törvénytelen 2 leány, — együtt: 9. Halvasztultelt 1 fiú. IV. Zsidó: törvényes 1 fiú. Elvesztultettek összes száma: 45, — melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (32), — a szaporodás = 13.

* Az új forintosok szinét mely ellen kibocsátásuk idején olyan sok hang emelkedett, kezdjük már megszokni. Hanem azért az új forintosok sikerülteknek most se mondhatók. A festék csakugyan erősen kopik, s a több kézen megfordult jegyek már egészen el vannak homályosodva. Ugy látszik nincsenek is melegegdedve vele a hivatalos körök s hir szerint, máris szüksegek, indítványoztatik, hogy én ezen reformot ellenem, hogy én ezzel szemben más, mint támogató álláspontot elfoglalni képes volnék.

* Közigazgatási bizottság. Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága szombaton tartotta meg rendes havi ülését. — Az alispáni jelen tés szerint a közbiztonsági állapotok szeptember hónap kedvezők voltak. Tüzeset 8 jelentetett be. A hasznos házi állatok közt felmerült járványos betegségek apadtak. A t. fő orvos jelentése szerint szeptember hónap 16 napon at eset 66 m. m. csapadék. A hőmérő + 25 és + 6 C° közt ingadozott. A közegészségi állapot a rossz időjárás dacára javult. A kir. mérnök jelentése szerint közmunkavállalás czimén 8313 frt folyt be, melyből vasuti kölcsön törlesztésére H. Bözörmény lapján 1029 frt előirattott. Kavics szállításért Glasner J. vállalkozónak 9233, Reichman vállalkozónak 3500 frt fizettetett ki. A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a tanítások a megye területén levő összes iskolákban megkezdettek és folyamatban vannak. — Földesen az ev. ref. egyház által ujonnan szervezett 3-ik leánytanítói állomásra egyelőre 400 frt évi fizetéssel (mely a pótlékkal rövid idő múlva 500 frtra fog emelteni) és lakással alkalmazott Füzessy István okleveles tanító működését megkezdette az első osztályban. — A nádvari ev. ref. egyház, elemi fiu iskolájában eddig működött 3 tanító számát a növendékek nagyszáma és tanterem elégtelensége miatt egygyel szaporította; új tanítói állást rendezett be s arra Bán István végzett tanító képezdei növendéket választotta meg 400 frt fizetés mellett. A 2-ik osztályt vezeti, melynek 95 növendéke van.

* Közgyűlés. Az alsó-szabolcsi-tiszai armentesítő társulat — gr. Desseffy Aurél elnökele alatt — ma d. e. 9 órákor rövid tartamu közgyűlést tartott Debreczenben, a városháza nagy termében. A közgyűlést meg előzőleg tegnap d. u. 4 órákor igazgató választmányi ülés tartott, mely a tárgyakat elő készítette. A közgyűlésen Debreczen városát Kovács Sándor t. ügyész és Vértessy István tanácsnok képviselték. A közgyűlés tárgyai közül megemlíti, hogy Gál Mihály elhunyt választmányi tag helyére Somossy Jenő választott meg. Küldöttek választattak a f. évi számadások megvizsgálására s a tiszavölgyi társulat nagygyűlésére, — s megállapít-

s zentszabadságáért küzdünk s erette — ha kell — meghalni is készek vagyunk. — Az ima elhangzott, s Nelson felnyomva fejére hadi kalpagát, kigyult és átszellemült arccal, sas szemekkel végig tekintve hadi hajóin, azoknak az előre megállapított terv szerint kirendelt helyeikre nyomulást megparancsolja. Nyil sebességgel rohannak azok, az ágyuk bóbólnak, a ceta megkezdődik, az egymással szemben levő hadi hajók közel ferkőznek egymáshoz, az apró fegyverből tüzelés derekasan foly, az ellenséges hajók szigonyozása s csáklázása folyton foly. Maga Nelson meg jó példával élől. Admirálisai hajója, lobogója az ellenség admirálisai hajóját keresi, megtalálja — felé rohan. Maga Nelson, a hajó fedélzetén állva, oroszai bátorsággal osztja a parancsokat.

A szemben álló hadi árboz kosarában ülő orosz em felismeri Nelson a mellén tündöklő gyémánt csilagról. Az ő, a kezében tartott lőfegyverrel ráczéloz, és a kiszemelt tárgyat őly sikerrel találja, hogy a lőfegyver csővéből kiróptult golyó, a gyémánt csilagver keresztul furódva, Nelson mellikába nyomul. Nelson öszszerozgyva elterül a fedélzetén. Eszevesztetten rohan a helyszínére a hajó népe. Feledye van az ütözekt, mindenkit elbódit a rémületes látvány. Levitetik Nelson a hajó belsejébe. Jön az orvos és constaltja a halál kikerülhetlenségét. Mindeki magán kívül volt. Egyedül Nelson nem, ő megértvén, hogy az ő rajta történt eset miatt, az angol sereg felkelésülésének és felbuzdulásának lelohadása miatt, a hadi szerencse is ingadozik, és a kimenetel az angolokra nézve bizonytalan, azonban a tengerenagya Hardy után küld s megparancsolja annak, hogy — mintha semmi sem történt volna — a kiadott és közhírre jutott terv szerint folytassák az operációt.

(Folyt. köv.)

tattott a jövő évi költségvetés. Végül egyes apró jelentések tárgyalattak.

* A királyi tábla decentralizációja. Mennél jobban közeledik az országgyűlési ülészak kezdete és ezzel minden valószínűség szerint a kir. tábla decentralizációjáról szóló törvényjavaslat benyújtása, közvetlenül érdekeltek bírói körökben annál élénkebb megbeszélés tárgyat képezi az igazságügyminiszter nagyjelentőségű reformja. Az érdeklődést növeli az a körülmény, melyet jól értesült körökben sokat emlegetnek, hogy t. i. a tábla decentralizációja nagyjából személyváltozásokkal lesz kapcsolatban. A törvényjavaslat — mint mondják — csak néhány pontból fog állani, csak elveket állapít meg s ezek határain tágas intézkedési kört hágy az igazságügyminiszternek. Mint érdeklött körökben beszéltek, a decentralizáció végrehajtásánál az lesz az eljárás, hogy az összes mostani rendes és kiegészítő táblabírákat felszólítják, nyujtsanak be folyamodást a minisztériumhoz. Folyamodhatik bármely bíró általános ságban minden alakítandó táblához, vagy pedig megjelölheti a táblát, a melyhez magát helyzetelni szeretné. E mellett azonban teljesen szabad marad az igazságügyminiszter elhatározása. E folyamodások elintézése azután legjobb alkalom, illetve mód lesz lemondások és nyugdíjazásokra. Ilyenformán a felsőbb bíróságok rendezésének változása számos változást vonna maga után a felsőbb bírói karban.

* Esküvő. Tegnap esküdött örök hűséget H. Hadházi főorvos, Dr. Kovács Daniélnak testi és szellemi bajokban oly gazdag Ilonka leánya, H. Bözörmény rendőr főkapitányának Czíko Istvánnak. Szerencse, és teljes boldogság kísérje az új házaspárt a házasság élet utain! Az esketést a szivhez szóló szónoki tehetségéről híres Pákozdy Lajos, h. nánási református lelkész mindenki megható beszéd kísérete mellett végezte, s ezuttal a kedves menyasszony keresztelésékor tett ígéretet váltotta be. A fényes esküvő, mint másnagyk Szögyény János a vőlegénynek nagybátyja, és Dr. Losonczy h. bözörményi főorvos szerepeltek. Nyoszolyó leányok Kovács Gizella, Molcsányi Ilonka, Pákozdy Margit és Tökés Mariska voltak; Szántay Géza, Dr. Czíko Ferencz, Galánffy János és Nagy Kálmán pedig a vőfélyi feladatokat teljes melegegdedéssel oldották meg. A nász-ünnepélyen Debreczenből Pozsgay Antalné, Gyűgyei Józsefné, Molcsányi Jánosné s özv. Szűcs Lajosné, H. Szoboszlórd Nagy Károlyné, Czeglédi Ferenczné s Thury Albertné utóbbi kedves és szép leányával. H. Bözörményből Dr. Losonczy. H. Nánásról Pákozdy Lajosné Erzsike leányával. Hadháziól Hadházy Józsefné Gizella leányával, Dr. Schnek Józsefné Berta és Mariska leányával, továbbá Hadházy Eudréné Erzsike leányával és Szabó Lajosné, Teglasról pedig Sárány Zsigmondné voltak jelen. Az esketési szertartást fejedelmi ebéd követte, mely alatt Kiss Lajos h. bözörményi czigány húza. A felköszöntők sorát Pákozdy Lajos nyitotta meg, eltétvén az új házaspárt, majd Sárány Zsigmond téglási ref. lelkész, Dr. Losonczy, Szögyény János és Dr. Czíko Ferencz mondatottak emelkedett szellemmel s talpra esett toasztokat. Ebéd után tánc következett, s tartott addig, míg az új házaspár számos és szivből eredő jó kívánatok közt H. Bözörménybe nem távozott.

X. * Temetés. Csikos Géza, jogakadémiánk megboldogult hallgatójának temetése tegnap d. u. ment végbe. A közönség részvéte olyan volt, mint a mily mely a bánatos család fájdalma. A temetésen az akadémiai ifjuságon kívül ott volt az akadémiai, gymnasiumi tanári kar is. A sok szép koszoru közül legszebb volt a joghallgató ifjuság ezen feirással: „Csikos Gézának pályatársai”. A temetőben Tancóczy Gyula IV. éves joghallgató mondot megható lendületes beszédet a korán elhunyt derék ifju felett.

* A depr. orvos-gyógyszerész egyesület f. hó 12-én, szombaton d. u. 5 órákor saját helyiségében havi ülést tart, melyre az egyesület helybeli és vidéki tagjai tisztelettel meghívottak. Az ülés főbb tárgyai: 1. Javaslát a tőke pénzár alakítása s gyarapítása módozatai tárgyában. 2. Dr. Popper Alajos indítvanya a házszabályok módosítása tárgyában a választmány javaslatával. 3. Dr. Kenyey előadása a „Gynecológiából”. 4. Dr. Bruckner: a helyen fertőző ési csonvelőlob egy ritka esetéről tesz jelentést. stb. Debreczen, 1889 okt. 7. Dr. Varga Géza, egyt. elnök.

* A szemleleti oktatás a középiskolákban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő rendeletet intézte a tankerületi főigazgatóságokhoz: „A gymnasiumi és reáliskolai utasítások azon követelménye, hogy a középiskolai tanító eljárása közben, a hol szeret ejtethi, mentől gyakrabban használja fel a szemleletet, mindezzel tapasztalás szerint főleg csak a természetudományok tanításában valósul meg; a történelmi és irodalmi tanításban ellenben, alkalmas gyűjtemények hiánya miatt nem volt foganatosítható. Hogy a szemleletnek az utóbb említett tárgyak tanításában is mily fontos szerepe van, azt ma már bizonyítani nem szükséges. Egy-egy alkalmas időben bemutatott szemlelető eszköz minden szóbeli magyarázatnál jobban adja meg az illető irodalmi, vagy történelmi tárgy helyes képzetét a tanulóknak. A nemzeti és idegen irodalmi műveknek, ugyszintén a görög és római classicusoknak olvastatása közben majd

minden... tára, u... dóan b... a törté... nemzet... és cu... megért... nélkül... lehetsé... nyei az... gosak, ... arra fe... zepisko... történe... eszközo... lommal... és kirá... a rend... rendsz... azokat... zai és v... tásában... elhelyez... ges. A... osztály... tarban, ... nek elh... zetek e... mőg, (C... len pon... A bi... * hozta s... velt sze... kis lelk... szokott... * A... gyon. D... emelni... volna f... ha más... gudott, ... szemely... most... * öreg as... szegény... te volna... talnának... neki a s... Alh Józ... szülei h... és megít... tásait h... egy pap... Mivé leg... S... ilyen ke... zokogott... * tem, —... kább ké... hatad k... csak elm... nappal r... zam ler... h a n e... k e t e s... mikor ö... szöllöt s... pedig eg... * elég volt... tanítás... egy felő... tornak... hosszú i... egy felő... S... nagy ké... től el el... * uem mo... mult k... * hály, K... avatato... az állam... alapos k... jogász-te... * E... lázta t... ba id... leműyri... egyetért... Az iparis... vagy ped... reskedel... vagy ker... sának ál... és II-od... vény-va... szerű idő... gán paar... ról szóló... rendörka... téves, m... zési jogá... sem fogl... az emlit... szükkebb... rendlet... tosítva v... iparos-v... vény 63... les-e ik... foglalt in... valamin... a 61. §-a... próbaidő... tés nélkül... iparos és... tanonczcz...

BOSZNAY J.
DEBRECEN, Czegléd-utca.

Női ruha szövetek, Kasánok, Flanellek,
jó mosó barchetek, téli nagy kenetők,
CSIPKE- és JUTTA sztaletteritők,
ÁGY- és PAPLANOK, SZÖNYEGEK,
mindenfélé ruhadíszek, férfi- és női alsó ingek,
MUFFOK, ESERNYŐK,
Női ruhák elkészítése
Videki megőzések
legújabb divat szerint utányos ár mellett elvállaltatnak
legjelentősebben eszt. díszítetnek.

FOG-ELIXIR, FOGPOR ÉS FOGPASTA

FŐTISZTELENDŐ ÉS KEGYES
„BENEDEK-RENDŰ” SZERZETESEKTŐL

Soualé i apátság Girondeban.
Prior: Dom Maguelonne
2 arany érem:
Brüssel 1880. — London 1884.
A legmagasabb kitüntetések.

Feltaláltatott: 1373-ban Pierre Boursaud
Prior által.

A főtisztelendő és kegyes „Benedek-rendű”-ek
fog-elixirjének minden napi használata, — egy pár
cseppnyi adag egy pohár vízben — megakadályozza
a lyukas fog képződését és meggyógyítja a
lyukas fogat, melynek fehér fényt és szilárdságot
köleszönöz a mellett a foghúst erősíti és épen tartja.
Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk
a midén figyelmüket ezen régi és hasznos készit-
ményre felhívjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedül öv-
szer a fogtájás ellen.

Ház alapítottatott 1807-ben. SEGUIN Bordeaux 106 és 108.
Főgynök: Rue Croix de Sequey.

Kapható minden nevesesebb illatszerárú-kereskedésben, gyógyszer-
árú- (drogue) kereskedésekben.

Óvja meg lovat a nedvesség és hideg ellen!

Főraktára
az első és nagy
LÓTAKAROKNAK
e gyár küldi az ő igen szolid, tartósan kidolgozott, nehéz,
massiv lótakarót, a következő bámulatos olcsó árakon:
első minőségű lótakaró
190 ctmr. hosszú, 150 ctmr. széles, szürke alap-pal és élénk
színi szegélyvel, vastag és meleg, 1 drb csupán
1 frt 50 kr.

Elegáns, kénsárga vagy szürke bérkocsi-takaró
négyeseres fekete-sárga, vagy kék-piros szegélyvel, körülbelül 2 méter hosszú és 1 1/2 méter
széles, darabja csupán

2 frt 50 kr.

Pompás urasági kocsi-takarók,
mint pompás szőnyeg is használható. Darabja csak:

3 frt 50 kr.

ELISMERŐ LEVELEK SZÁZAI:

Küldjön a számad számára lehető gyorsasággal még 10 drb kénsárga lótakarót, darabját 2
frt 50 kr-ért, most előbb.
A Ferencz József nevével ellátott 4-ik számú utlátnas czédulá 7-ik száma.
Küldetik azonnal minden helyre, postán, vasúton vagy hajón, a árnyélat vagy az összeg beki-
dése mellett. Cím: lótakarók gyári raktára RAUSCHER
ÖDÖN Bécs Weissgärber Nro 36.

114
443.
A „ISTVÁN” gőzmalom társulat

ÁRJEGYZÉKE

helyben kötelezettség nélkül
és az 1887. aprilis hó 18-án Budapestben
tartott általános magyar malom-gyűlésen
megállapított s 1887. é. június 1-én életbe
lépő eladási, nyelési és szállítási mód-
szabokra vonatkozó egyezménynek szerint.

Késpénzfizetés mellett, szákkal együtt

AB. Asztali dara nagy és aprósemmű	16.80
C. Szinte	15.80
O. Kőszepertű	15.80
1. Kőszepertű	15.40
2. Kőszepertű	15.40
3. Zsemlyesizst	14.60
4. Fehér kenyérliszt	14.20
5. Fehér kenyérliszt	13.80
6. Szinte	13.80
7. Közép kenyérliszt	12.80
8. Szinte	12.40
8 1/2. Barna	12.00
8 3/4. Szinte	12.00
9. Lábliszt	9.60
10. Veres liszt	7.20
11. Finom korpa zsákkal	50
12. Durva korpa zsákkal	40

A finom és durva korpa árából ed-
dig engedélyezett 5%-tól engedelmény a
fennemlített egyezmény folytán szintén
beszűntetett.
Debreczen, 1889. szept. 17.

Korona-forrás!

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
debreczeni fióktelep árucarnoka.

Előre haladt ásványvíz évad miatt a még
raktárunkon levő idei töltésű, 2 literes palacz-
kokban levő, **legjobb minőségű**

KORONA-FORRÁS

víznek palackját **20** krra szállítottuk le.
Minden egyes üres palack **8** kr-ért vétetik
vissza.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
debr. fióktelep árucarnoka
nagy-várad-utca, megyeház mellett.

Korona-forrás!

Korona-forrás!

Korona-forrás!

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HAJKERESKEDÉSE

KISS LIBOR-nál

(Budapest, kis-híd utca 8. szám.)

Specialista uri- és női parókákban,
bátorkodik a mélyen tisztelt hölgyvilágnak
dús raktárát hajforatokban, elő- és egész
parókákban, ugyszintén mindennemű haj
munkákban ajánlani, még pedig

olcsóbban, mint bárhol.

HÖLGYTERMÉMET kapualatti bejáratnál különösen ajánlom. —
Videki rendelésnél jó hajminta keretük.

Mindennemű javítások elfogadtatnak.

Tökéletes árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálok.

KARDOS LÁSZLÓ

Debreczen, czegléd-utca.

Jelenti, miszerint a következő kitűnő téli
czikkek megérkeztek, ugymit:

- Legszebb és legjobb faj
SZINES FLANELBARCHENTEK,
legjobb faj
fehér pike és sínórbarhentek,
legjobb faj
FLANELTAKARÓK, POKRÓCZOK,
virágos, gobelin plüsch, Chénillen
ÁGYTERITŐK.
Gyapju, damast és selyemfüggönyök
1 ablak 5 frt 50 krtól följebb.
Levarrott vattás és pamutbárony

PAPLANOK.

Dörzstörülközők
egyszerű és díszes kivitelben, szines serges
férfi téli ingre, valédi

Jaeger alsó ruhák,
fehér és szines barchent (női) fehérneműk,

Megjötték továbbá a legújabb
KÉZIMUNKÁK,
lerajzoltan, kezdve és készen.

Kitűnő ujdonság a kipróbált színű
himzőselyem,
mely hetven színen kapható és nem drágább
a pamutnál.

NŐI ZSEBKENDŐ KÜLÖNLEGESSÉGEK

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉG

Debreczen, Rózsater.

Az őszi időnyre raktárra érkeztek:

- NŐI RUHASZÖVETEK,**
Flanell, Kasán, Moldon,
Gyapju Himalaya kendők,
HARASZT KENDŐK,
Téli harisnyák,
SZÖNYEGEK, AGYTERITŐK,
PAPLANOK,
A hírneves cosmanosi gyárból:

Mosó vellezek.

Vastej

sápadtság, angolbetegség, migrén, nyálkafo-
lyás, méhkörság, görvény stb. ellen.

Hajnövesztőszesz

a haj fenntartására, erősítésére, ugy tápláló
s éltetőszereül a haj hagymáknak.

Keleti mosdóvíz

alapos arczbőr tisztít/szer: szeplő, májfolt,
pattanás, kiütés, bőrhámlás, bőrmoh és at-
kák ellen. Nem összetévesztendő a már
létező festőszerekkel.

Borláng

A legkitűnőbb gyógybor, mely a fásztó
testi erőlködéshez ifju kitaratást ad és a kö-
zősülési képtelenséget elűzi.

Stomachique

egy elérhetlen gyomorerosító és emésztő-
szer, mely számtalan betegségekkel megóv.
Minden üvegnek ára 1 frt. Kapható: Metz-
ger Ede gyógyszerárában, Budapest, IV.
Ferencz József-rakpart 15 sz. Raktárak:
Török József gyógyszerárában Budapest,
Király-utca 12. Thalmayer és Seitz gyógy-
anyagraktárában, Budapest, Nádor utca.

Eladó ház.

A nagy-csapó-utca 299.
számu ház, szabad kézből
eladó. — Felvilágosítást ad
Sajo György ügyvéd (fő-
piacz 1824. sz. alatt).